

บทบาทองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการปัญหาดินถล่ม กรณีศึกษาตำบลบ้านแห อำเภอรารโต จังหวัดยะลา

The Role of Sub-District Administrative Organizations in Managing Landslide Problems: A Case Study of Ban Rae Sub-District, Thanto District, Yala Province

นิโอดีลพิตตตรี อาแซ¹, มุฮัมหมัดรอฟี ยานยา¹, ไพศาล สาฆอ¹, นิรุสรา มินทรศักดิ์¹

หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาการปกครองและกฎหมายมหาชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาบทบาทองค์การบริหารส่วน ตำบลบ้านแห อำเภอรารโต จังหวัดยะลา ในการจัดการปัญหาดินถล่ม (2) เพื่อเสนอแนวทางพัฒนาและการจัดการปัญหาดินถล่ม ตำบลบ้านแห อำเภอรารโต จังหวัดยะลา ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขาและมีความเสี่ยงต่อการเกิดดินถล่ม การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเจาะจงจำนวน 7 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้นำชุมชน นักพัฒนาชุมชน และประชาชนที่ได้รับผลกระทบ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยจัดหมวดหมู่ข้อมูลตามช่วงก่อนเกิดภัย ขณะเกิดภัย และหลังเกิดภัย ผลการศึกษาพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีบทบาทสำคัญในการประเมินพื้นที่เสี่ยง จัดทำแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ควบคุมการใช้ที่ดิน และส่งเสริมการปลูกป่า ในระยะเกิดภัยมีการประสานงานช่วยเหลือ อพยพประชาชน และให้การสนับสนุนเบื้องต้น ส่วนระยะหลังเกิดภัยมีการฟื้นฟู เยียวยา และซ่อมแซมโครงสร้างพื้นฐาน อย่างไรก็ตาม ยังพบข้อจำกัดด้าน บุคลากร และความพร้อมของอุปกรณ์ ข้อเสนอแนะจากการวิจัย ได้แก่ การพัฒนาระบบเตือนภัยล่วงหน้า การเสริมสร้างความรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชน และการบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความยั่งยืนในการจัดการปัญหาดินถล่มในระดับท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ.

คำหลัก: บทบาท, องค์การบริหารส่วนตำบล, ดินถล่ม

Abstract

This research aimed to (1) study the role of Ban Rae Subdistrict Administrative Organization, Thanto District, Yala Province, in managing landslide problems; and (2) propose development guidelines and management approaches for landslide issues in Ban Rae Subdistrict, Thanto District, Yala Province, which is a mountainous area at risk of landslides. This study employed a qualitative research methodology. Seven key informants were purposively selected, including the Subdistrict Administrative Organization executives, community leaders, community development officers, and affected residents. The research instrument used for data collection was a semi-structured interview. Data were analyzed using content analysis and categorized into three phases: before the disaster, during the disaster, and after the disaster the findings revealed that the Subdistrict Administrative Organization plays a significant role in assessing risk areas, preparing disaster prevention and mitigation plans, controlling land use, and promoting reforestation. During the disaster phase, the organization coordinates assistance, evacuates residents, and provides initial support. In the post-disaster phase, it undertakes rehabilitation, provides relief assistance, and repairs infrastructure. However, limitations were identified in terms of personnel and equipment readiness. The recommendations from this study include the development of an early warning system, strengthening public knowledge and participation, and integrating cooperation with relevant agencies to enhance efficiency and sustainability in systematic local-level landslide management.

Keywords: role, Subdistrict Administrative Organization, landslide

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันโลกมีเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ทำให้ผู้คนสูญเสีย ทั้งในเรื่องเหตุการณ์ที่เกิดจากมนุษย์และธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นทรัพย์สินเงินทอง สภาพจิตใจ และสูญเสียต่าง ๆ โดยเฉพาะเหตุการณ์ภัยพิบัติทางธรรมชาติที่ร้ายแรง ซึ่งแบ่งเป็น 3 ประเภท 1) ภัยพิบัติ (Disaster) คือ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากการกระทำของมนุษย์หรือธรรมชาติโดยอาจเกิดขึ้นทันที หรือค่อย ๆ เกิดขึ้น และขยายตามความรุนแรงจนทำให้เกิดความเสียหายและมีผลกระทบต่อมนุษย์ ตลอดจนสิ่งแวดล้อมมากเกินกว่าความสามารถของชุมชนที่จะรับมือกับเหตุการณ์นั้นได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2549) 2) ภัยพิบัติธรรมชาติ (Natural Disaster) คือ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากการกระทำของธรรมชาติ โดยอาจเกิดขึ้นทันที หรือเกิดขึ้นทีละน้อย และขยาย

ความรุนแรงจนทำให้เกิดความเสียหาย และมีผลกระทบต่อมนุษย์ หรือเหตุการณ์ที่มีโอกาสเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง และมีศักยภาพที่จะก่อให้เกิดความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สิน รวมถึงการเกิดผลกระทบต่อชีวิตของประชาชนและต่อสภาพแวดล้อมโดยเฉพาะการเสียดุลเชิงนิเวศวิทยา 3) พิบัติภัย (Hazard) มีรากศัพท์มาจากภาษาฝรั่งเศสว่า Hazard" ซึ่งมีความหมายว่า ลูกเต๋า เพื่อใช้โยกกับคำว่า "โอกาส" เพราะฉะนั้น พิบัติภัย จึงมีความหมายว่า พื้นที่ที่มีโอกาสจะเกิดสาธารณภัยหรือโอกาสที่จะได้รับความเสียหายอันเกิดจากภัยพิบัติ (ทวี ชัยพิมลผลิน ,2563)

ภัยพิบัติดินถล่ม เป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติที่ร้ายแรง สามารถทำให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน และยังจะทำให้โครงสร้างของชั้นดินบริเวณนั้นเสียดุล เป็นเหตุให้เกิดดินถล่มซ้ำได้ ลักษณะของพื้นที่เสี่ยงภัยดินถล่ม มักเป็นพื้นที่ที่อยู่ตามลาดเชิงเขา หรือบริเวณที่ลุ่มที่ติดอยู่กับภูเขาสูงที่มีการพังทลายของดินสูง หรือพื้นที่ตื้นน้ำที่มีการทำลายป่าไม้สูง นอกจากนั้นในบางพื้นที่อาจเป็นบริเวณภูเขาหรือหน้าผาที่เป็นหินผุพังง่าย ซึ่งมักก่อให้เกิดเป็น ชั้นดินหนาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริเวณที่หินรองรับชั้นดินนั้นมีความลาดเอียงสูง เป็นชั้นหินที่ไม่ยอมให้น้ำซึมผ่านได้สะดวกลักษณะดังกล่าวทั้งหมดพบได้ทั่วไปในประเทศไทย ซึ่งขณะนี้กรมทรัพยากรธรณีกำลังทำการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลสำรวจเก็บข้อมูลทางธรณีวิทยาและสภาพแวดล้อมของพื้นที่เบื้องต้น และรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลอื่น พบว่าใน 51 จังหวัดทั่วประเทศซึ่งมีลักษณะพื้นที่เสี่ยงภัยต่อดินถล่มอยู่บริเวณพื้นที่ลาดเชิงเขาและพื้นที่ลุ่มใกล้เขา โดยเฉพาะอย่างยิ่งหมู่บ้านที่ตั้งอยู่ในบริเวณดังกล่าวมีความเสี่ยงภัยต่อดินถล่มมากเนื่องจากเมื่อมีพายุฝนตกหนักต่อเนื่องจะทำให้เกิดน้ำท่วมฉับพลัน น้ำป่าไหลหลาก และดินถล่มตามมาได้ สำหรับประเทศไทยนั้น ดินถล่มก็เป็นภัยพิบัติทางธรรมชาติชนิดหนึ่งที่สร้างความเสียหายมาก โดยเกิดขึ้นจากปัจจัยทางกายภาพหลายอย่างด้วยกัน ได้แก่ ปริมาณน้ำฝน ความลาดชัน รูปแบบการใช้ที่ดิน และอีกมากมาย

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการภัยดินถล่มในระดับชุมชน เนื่องจากเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ใกล้ชิดกับพื้นที่และประชาชนมากที่สุด ทำให้สามารถรับรู้สภาพปัญหา ความเสี่ยง และบริบทของพื้นที่ได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว ภายใต้อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 อบต. มีหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ซึ่งครอบคลุมถึงการจัดการปัญหาดินถล่มโดยตรง ในระยะก่อนเกิดภัย อบต. มีบทบาทในการสำรวจและระบุพื้นที่เสี่ยง การจัดทำแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยระดับตำบล การดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและระบบระบายน้ำ รวมถึงการให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับสาเหตุและสัญญาณเตือนของดินถล่ม ซึ่งเป็นมาตรการสำคัญในการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, 2561)

เมื่อเกิดเหตุการณ์ดินถล่ม อบต. ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานหลักในการตอบสนองต่อสถานการณ์ฉุกเฉินในระดับพื้นที่ โดยดำเนินการแจ้งเตือนและอพยพประชาชน การจัดตั้งศูนย์พักพิงชั่วคราว และการให้ความช่วยเหลือเบื้องต้น พร้อมทั้งประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับอำเภอและจังหวัด เพื่อ

สนับสนุนการช่วยเหลืออย่างมีประสิทธิภาพ หลังเกิดภัย อบต. ยังมีบทบาทในการฟื้นฟูและบูรณะพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ เช่น การประเมินความเสียหาย การซ่อมแซมโครงสร้างพื้นฐาน และการช่วยเหลือประชาชนในการฟื้นฟูคุณภาพชีวิต อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานของ อบต. ยังคงเผชิญข้อจำกัดด้านงบประมาณ บุคลากร และองค์ความรู้เฉพาะทางด้านธรณีพิบัติภัย ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการจัดการดินถล่มในระยะยาว งานวิจัยหลายชิ้นชี้ให้เห็นว่าการเสริมสร้างศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการภัยพิบัติในระดับชุมชนอย่างยั่งยืน (สุจิตรา พรหมศรี และคณะ, 2564)

ด้วยลักษณะพื้นที่ตำบลบ้านแห อำเภอรือไทย จังหวัดยะลา เป็นพื้นที่ภูเขาและพื้นที่ลาดชัน มีป่าไม้และภูเขาล้อมรอบ ประชาชนส่วนใหญ่อาศัยอยู่ตามไหล่เขาและพื้นที่เชิงเขา ทำให้พื้นที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดดินถล่ม โดยเฉพาะในช่วงฤดูฝนที่มีฝนตกหนักและต่อเนื่อง ส่งผลให้ถนนทรุด เส้นทางสัญจรถูกกีดขวาง บ้านเรือนประชาชนได้รับความเสียหาย รวมถึงเสาไฟฟ้าล้มทำให้เกิดไฟฟ้าดับอยู่บ่อยครั้ง ซึ่งสร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชนในพื้นที่เป็นอย่างมากจากลักษณะพื้นที่และปัญหาดังกล่าว องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหจึงมีบทบาทสำคัญในการจัดการปัญหาดินถล่ม โดยมีหน้าที่ในการป้องกันและลดความเสี่ยง เช่น การปรับปรุงระบบระบายน้ำ การดูแลพื้นที่เสี่ยง และการส่งเสริมการรักษาหน้าดิน รวมทั้งการเฝ้าระวังและแจ้งเตือนประชาชนในช่วงฤดูฝน เมื่อเกิดเหตุการณ์ดินถล่ม องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหจะให้ความช่วยเหลือประชาชนอย่างเร่งด่วน ทั้งการอพยพ การเปิดเส้นทางสัญจร และการบรรเทาความเดือดร้อน และหลังจากเหตุการณ์คลี่คลายแล้ว ยังมีบทบาทในการฟื้นฟูบ้านเรือน ถนน และสาธารณูปโภค เพื่อให้ประชาชนสามารถกลับมาดำรงชีวิตได้ตามปกติและมีความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงเล็งเห็นความสำคัญในการศึกษาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในการจัดการปัญหาดินถล่มในตำบลบ้านแห อำเภอรือไทย จังหวัดยะลา เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับบทบาท หน้าที่ และการดำเนินงานของ อบต. ในการป้องกัน เตรียมความพร้อม ตอบสนอง และฟื้นฟูหลังเกิดภัยพิบัติ รวมทั้งเพื่อวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดในการปฏิบัติงานของ อบต. ทั้งนี้ ผลการศึกษาจะเป็นแนวทางในการเสริมสร้างศักยภาพของหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการภัยดินถล่มอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

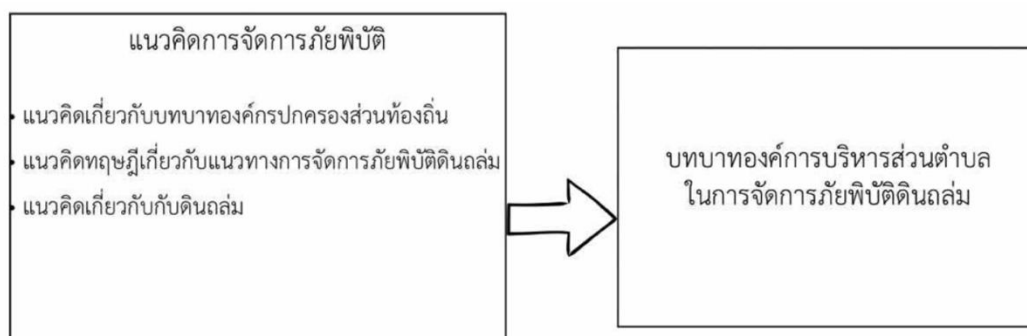
วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแห อำเภอรือไทย จังหวัดยะลา ในการจัดการปัญหาดินถล่ม
2. เพื่อเสนอแนวทางพัฒนาและการจัดการปัญหาดินถล่ม ตำบลบ้านแห อำเภอรือไทย จังหวัดยะลา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงบทบาท หน้าที่ และการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการปัญหาดินถล่ม
2. ทำให้เข้าใจถึงปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดของพื้นที่ในการจัดการปัญหาดิน
3. ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสาเหตุ และมาตรการป้องกันภัยดินถล่ม สามารถลดความเสี่ยงต่อชีวิตและทรัพย์สินได้
4. ประชาชนสามารถและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีแนวทางพัฒนาและการจัดการปัญหาดินถล่ม

กรอบแนวคิด

กรอบแนวคิดเชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้แนวคิดการจัดการภัยพิบัติและบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นฐานในการวิเคราะห์บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแห้ว ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และนำผลการวิเคราะห์ไปสังเคราะห์เป็นแนวทางพัฒนาและปรับปรุงการจัดการปัญหาดินถล่ม ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 อย่างเป็นระบบ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษา บทบาทขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในการจัดการปัญหาดินถล่ม กรณีศึกษาตำบลบ้านแห้วอำเภอฮาทโต จังหวัดยะลา ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งในบทนี้กล่าวถึงประเด็นที่สำคัญ ได้แก่ ประชากรกลุ่มตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ การสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ระยะเวลาการวิจัยตามลำดับดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ประชากรเป็นประชากรที่อยู่ในตำบลบ้านแห้ว ตำบลบ้านแห้ว อำเภอฮาทโต จังหวัดยะลา มี ทั้งหมด 11 หมู่บ้าน กลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการคัดเลือกอย่างเจาะจงกับ บทบาทขององค์การ

บริหารส่วนท้องถิ่นในการจัดการปัญหาดินถล่ม ตำบลบ้านแห อำเภอรอบนอก จังหวัดยะลา ในการวิจัยครั้งนี้

ผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวนทั้งสิ้น 7 คน ได้แก่ รองนายก อบต 1 คน, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 10 1 คน, ชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบ 1 คน, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 6 1 คน, นักพัฒนาชุมชน 1 คน, กำนันผู้ใหญ่บ้าน 1 คน, ชาวบ้าน 1 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมุ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลหลักที่มีบทบาทและเกี่ยวข้องกับการจัดการปัญหาดินถล่มในพื้นที่ตำบลบ้านแห อำเภอรอบนอก จังหวัดยะลา เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของหน่วยงานท้องถิ่น แนวทางและมาตรการในการป้องกัน การเตรียมความพร้อม การรับมือเมื่อเกิดเหตุการณ์ดินถล่ม ตลอดจนการฟื้นฟูหลังเกิดภัย นอกจากนี้ยังครอบคลุมถึงประชาชน ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงาน และข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาการจัดการปัญหาดินถล่มในระดับพื้นที่ กระบวนการเก็บข้อมูลดำเนินการโดยประสานงานและขอความยินยอมจากผู้ให้ข้อมูลล่วงหน้า ดำเนินการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคลในพื้นที่ศึกษา ใช้เวลาประมาณ 20-30 นาทีต่อราย และมีการบันทึกข้อมูลด้วยการจดบันทึกและบันทึกเสียงเพื่อความครบถ้วนและถูกต้องของข้อมูล

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการปัญหาดินถล่ม กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแห อำเภอรอบนอก จังหวัดยะลา มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหในการจัดการปัญหาดินถล่ม และ (2) เสนอแนวทางพัฒนาและการจัดการปัญหาดินถล่มในพื้นที่ การศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บข้อมูลผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 7 คน ได้แก่ รองนายก อบต. ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 10 ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 6 กำนัน นักพัฒนาชุมชน ชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบ และชาวบ้านทั่วไป คำถามการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ (1) บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (2) สถานการณ์และผลกระทบจากดินถล่ม และ (3) แนวทางการจัดการภัยพิบัติดินถล่มในพื้นที่ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและครอบคลุมทุกมิติของปัญหาในชุมชน

ส่วนที่ 1 บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด และมีบทบาทสำคัญในการจัดบริการสาธารณะ โดยตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่ของตน โดยผู้บริหารท้องถิ่นทำหน้าที่

เป็นผู้อำนวยความสะดวกท้องถิ่น และประสานสนับสนุนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนอกจากนี้ มติคณะรัฐมนตรี ปี 2552 กำหนดให้จัดทำแผนป้องกันและลดผลกระทบจากภัยพิบัติ แผนเตรียมความพร้อม แผนเผชิญเหตุ และแผนฟื้นฟูหลังเกิดภัย ซึ่งครอบคลุมการวิเคราะห์พื้นที่เสี่ยง การปฏิบัติก่อน ระหว่าง และหลังเกิดภัย การกำหนดศูนย์พักพิง และการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน สะท้อนถึงบทบาทสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลความปลอดภัยและสวัสดิภาพของประชาชนในพื้นที่

ตั้งคำถามสัมภาษณ์กล่าวว่า

“อบต.ทำหน้าที่ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเนื่องจาก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดและมีความเข้าใจบริบทพื้นที่ การป้องกันและเตรียมความพร้อมก่อนเกิดเหตุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องสำรวจพื้นที่เสี่ยงดินถล่ม จัดทำฐานข้อมูลความเสี่ยง การบริหารจัดการขณะเกิดเหตุเมื่อเกิดดินถล่มองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการประสานงาน การฟื้นฟูหลังเกิดเหตุหลังจากเหตุการณ์ดินถล่มจะต้องช่วยเหลือเยียวยาผู้ประสบภัย” (ผู้ช่วยผู้บริหาร คนที่ 1, สัมภาษณ์เมื่อ วันที่ 25 กุมภาพันธ์)

“ผมคิดว่าเหตุการณ์ดินถล่ม หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น มีบทบาทสำคัญในการควบคุมดูแลประชาชนเนื่องจากว่าองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด เช่น การดูแลประชาชนที่ได้รับผลกระทบ ไม่ว่าจะเป็นประชาชนที่ได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิตจากเหตุการณ์ดินถล่ม เช่น บ้านเรือนเสียหายองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นควรหาที่อยู่หรือศูนย์พักพิงให้แก่ประชาชนเหล่านั้น และดูแลในระหว่างเกิดภัยและควรเยียวยาหลังเกิดภัย (ผู้นำชุมชน คนที่ 1, สัมภาษณ์เมื่อ วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2569)

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ดูแลประชาชนในพื้นที่เรื่องดินถล่ม ตั้งแต่การป้องกันและเตรียมความพร้อม แจ้งเตือนเมื่อมีความเสี่ยง ช่วยเหลือและประสานงานขณะเกิดเหตุ รวมถึงฟื้นฟูและเยียวยาหลังเกิดภัย เพื่อให้ประชาชนกลับมาใช้ชีวิตได้ตามปกติเร็วที่สุด (ประชาชนคนที่ 1, สัมภาษณ์เมื่อ วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2569)

“องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) มีการกำหนดบทบาทและหน้าที่ด้านการจัดการภัยพิบัติอย่างเป็นระบบตามสายการบังคับบัญชา โดยนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทำหน้าที่กำหนดทิศทาง อำนาจการ สั่งการ และตัดสินใจในสถานการณ์เร่งด่วน รวมถึงประสานงานกับหน่วยงานระดับอำเภอและจังหวัดขณะเดียวกัน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลมีบทบาทในการควบคุม กำกับดูแล และประสานการปฏิบัติงานของแต่ละส่วนราชการให้เป็นไปตามแผนที่กำหนด เพื่อให้การป้องกัน การเตรียมความพร้อม การเผชิญเหตุ และการฟื้นฟูหลังเกิดภัยดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ (ผู้นำชุมชน คนที่ 2, สัมภาษณ์เมื่อ วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2569)

สรุปได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) มีบทบาทสำคัญในการจัดการปัญหาดินถล่มอย่างครบวงจร เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดและเข้าใจพื้นที่มากที่สุด โดยมีหน้าที่ตั้งแต่การป้องกัน

และเตรียมความพร้อมก่อนเกิดเหตุ การสำรวจพื้นที่เสี่ยงและจัดทำฐานข้อมูล การแจ้งเตือนและประสานงานขณะเกิดเหตุ รวมถึงการช่วยเหลือ ดูแลผู้ประสบภัย จัดหาศูนย์พักพิง และการฟื้นฟูเยียวยาหลังเกิดภัย ทั้งนี้มีการกำหนดบทบาทตามสายการบังคับบัญชาอย่างชัดเจน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นระบบและมีประสิทธิภาพสูงสุด

ส่วนที่ 2 สาเหตุเกี่ยวกับดินถล่ม

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ภัยพิบัติ หมายถึง เหตุการณ์ผิดปกติที่ส่งผลกระทบต่อแรงต่อการดำรงชีวิตของประชาชน ก่อให้เกิดความเสียหายเป็นวงกว้างต่อสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ทั้งที่เกิดจากธรรมชาติหรือการกระทำของมนุษย์ โดยอาจเกิดขึ้นอย่างฉับพลันหรือค่อย ๆ สะสม และส่งผลกระทบต่อทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ขึ้นอยู่กับลักษณะและประเภทของภัยที่เกิดขึ้น

ดังกล่าวว่าสัมภาษณ์กล่าวว่า

“สาเหตุหลักของการเกิดดินถล่มในพื้นที่ตำบลบ้านแหร์เกิดจากลักษณะภูมิประเทศที่เป็นภูเขาและมีความลาดชันสูง ประกอบกับสภาพดินที่ขาดความมั่นคง โดยเฉพาะดินร่วนและดินทราย ซึ่งเคลื่อนตัวได้ง่าย เมื่อมีฝนตกหนักหรือฝนตกสะสมต่อเนื่องเป็นเวลานาน จะทำให้ดินอิ่มตัว สูญเสียแรงยึดเกาะ ส่งผลให้ดินไหลหรือสไลด์ลงมา นอกจากนี้ การตั้งถิ่นฐานบริเวณเชิงเขาและพื้นที่ลาดชันยังเพิ่มระดับความเสี่ยง เมื่อปัจจัยด้านความลาดชัน สภาพดิน และปริมาณน้ำฝนสูงเกิดร่วมกัน จึงทำให้โอกาสเกิดดินถล่มเพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ (ประชาชน คนที่ 2, สัมภาษณ์เมื่อ วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2569)

“สิ่งที่ได้รับจากผลกระทบเหตุการณ์ดินถล่มที่เกิดต่อประชาชนก็จะมีบ้านเรือนได้รับความเสียหายและเส้นทางไม่สามารถที่จะสัญจรไปไหนได้เนื่องจากว่าพื้นที่ตำบลบ้านแหร์ ติดอยู่กับภูเขาและล้อมรอบภูเขาซึ่งดินถล่มจะทำให้ปกปิดเส้นทางและไม่สามารถที่จะออกไปไหนได้ ในตอนฉุกเฉิน (ประชาชน คนที่ 2, สัมภาษณ์เมื่อ วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2569)

“ด้านชีวิตและความปลอดภัยของประชาชนเกิดความเครียด วิตกกังวลและผลกระทบทางจิตใจระยะยาวด้านทรัพย์สินบ้านเรือนเสียหายถูกฝังกลบทั้งหลังพื้นที่เกษตรกรรมถูกทำลายด้านโครงสร้างพื้นฐานถนนและสะพาน ถูกตัดขาดทำให้คมนาคมหยุดชะงักระบบไฟฟ้าและประปาได้รับความเสียหาย (ประชาชน คนที่ 4, สัมภาษณ์เมื่อ วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2569)

”การใช้ประโยชน์ที่ดินมีผลโดยตรงต่อความเสี่ยงการเกิดดินถล่ม หากมีการปลูกบ้านบริเวณเชิงเขาหรือพื้นที่ลาดชัน ย่อมเพิ่มโอกาสได้รับผลกระทบในช่วงฤดูฝนการตัดไม้ทำลายป่าเพื่อทำการเกษตรหรือที่อยู่อาศัยทำให้รากไม้ที่เคยยึดเกาะหน้าดินหายไป ส่งผลให้ดินขาดความมั่นคงและพังทลายได้ง่าย ขณะเดียวกัน การขุดตัดเชิงเขาเพื่อสร้างถนนหรืออาคารโดยไม่มีระบบป้องกันที่เหมาะสมก็ทำให้โครงสร้างดินเสียสมดุลและกระตุ้นให้เกิดดินถล่มได้ โดยเฉพาะในช่วงที่มีฝนตกหนักดังนั้น การวางแผนใช้ที่ดินอย่างเหมาะสมและการปลูกต้นไม้เพิ่มพื้นที่สีเขียว จึงเป็นแนวทางสำคัญในการช่วยลดความเสี่ยงดินถล่มในระยะยาว (ประชาชน คนที่ 1, สัมภาษณ์เมื่อ วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2569)

สรุปได้ว่า สาเหตุหลักของการเกิดดินถล่มในพื้นที่ตำบลบ้านแห่เกิดจากลักษณะภูมิประเทศที่เป็นภูเขามีสภาพลาดชันสูง ประกอบกับสภาพดินร่วนและดินทรายที่ขาดความมั่นคง เมื่อเกิดฝนตกหนักหรือฝนตกสะสมต่อเนื่อง ดินจะอิ่มน้ำและสูญเสียแรงยึดเกาะ ทำให้เกิดการไหลพังทลายได้ง่าย อีกทั้งการตั้งถิ่นฐานบริเวณเชิงเขา ยิ่งเพิ่มความเสี่ยงให้สูงขึ้นผลกระทบจากดินถล่มส่งผลกระทบต่อชีวิต ทรัพย์สิน และโครงสร้างพื้นฐาน บ้านเรือนและพื้นที่เกษตรได้รับความเสียหาย ถนน สะพาน ระบบไฟฟ้าและประปาถูกตัดขาด ทำให้การคมนาคมหยุดชะงัก ประชาชนเกิดความเครียดและวิตกกังวลในระยะยาว ดังนั้น การวางแผนใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม การอนุรักษ์ป่าไม้ และการเพิ่มพื้นที่สีเขียว จึงเป็นแนวทางสำคัญในการลดความเสี่ยงดินถล่มอย่างยั่งยืน

ส่วนที่ 3 แนวทางการจัดการภัยพิบัติดินถล่ม

แนวทางการจัดการภัยพิบัติดินถล่มสามารถอธิบายตามกรอบ “วงจรการจัดการภัยพิบัติ” ของ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ซึ่งครอบคลุม 3 ระยะสำคัญ ได้แก่ ระยะก่อนเกิดภัย เน้นการป้องกันและเตรียมความพร้อม เช่น การประเมินความเสี่ยง จัดทำแผนที่พื้นที่เสี่ยง ควบคุมการใช้ที่ดิน และพัฒนาระบบเตือนภัย ระยะขณะเกิดภัย มุ่งตอบโต้สถานการณ์อย่างเร่งด่วน ทั้งการแจ้งเตือน อพยพ และช่วยเหลือผู้ประสบภัย และระยะหลังเกิดภัย เป็นการฟื้นฟูเยียวยาและถอดบทเรียนเพื่อปรับปรุงแผนในอนาคต สะท้อนให้เห็นว่าการจัดการภัยพิบัติเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องและพัฒนาอย่างไม่สิ้นสุดเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในระยะยาว

ดังกล่าวสัมภาษณ์กล่าวว่า

“ในช่วงฝนตกหนักมีการจัดตั้งทีมเฝ้าระวังทั้งระดับตำบลและหมู่บ้าน เพื่อติดตามสถานการณ์และแจ้งเตือนประชาชนอย่างใกล้ชิด พร้อมทั้งมีการสำรวจและประเมินพื้นที่เสี่ยง เช่น พื้นที่ลาดชัน พื้นที่เคยเกิดดินถล่ม และพื้นที่เสี่ยงน้ำป่าไหลหลาก โดยอาศัยข้อมูลจากผู้นำชุมชนและประชาชนเพื่อใช้วางแผนป้องกันอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ ยังส่งเสริมให้ประชาชนปลูกป่าเพื่อเพิ่มความมั่นคงของดินและลดความเสี่ยงจากการเกิดดินถล่มในระยะยาว. (ผู้ช่วยผู้บริหาร คนที่ 1, สัมภาษณ์เมื่อ วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2569)

“ระยะเร่งด่วนขณะเกิดเหตุแจ้งเตือนประชาชนในพื้นที่เสี่ยงให้อพยพไปยังจุดภัยจัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจระดับตำบล ระยะช่วยเหลือหรือบรรเทาทุกข์ แจกจ่ายอาหารน้ำดื่ม เครื่องนุ่งห่มและของใช้จำเป็น สำรวจความเสียหายด้านชีวิตทรัพย์สินและโครงสร้างพื้นฐาน (ผู้ช่วยผู้นำชุมชนคนที่ 1, สัมภาษณ์เมื่อ วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2569)

”ส่วนในการช่วยเหลือในกรณีที่ดินถล่มทางเราก็จะมีการเข้าดูแลเยียวยาและประเมินความเสียหาย ถ้าหากในกรณีบ้านเรือนอบต ก็ประเมินจากความเสียหายว่าได้รับความเสียหายขนาดไหนถ้าหากว่าได้รับความเสียหายอย่างมากก็จะช่วยเหลือเยียวยามากขึ้นแต่ถ้าเสียหายน้อยก็จะเยียวยาตามความเหมาะสม (ผู้นำชุมชนคนที่ 2, สัมภาษณ์เมื่อ วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2569)

“มีการฟื้นฟูโครงสร้างพื้นฐานและป้องกันไม่ให้เกิดซ้ำก็คือการสร้างผนังปูนเพื่อป้องกันไม่ให้ดินถล่มลงมาเกิดซ้ำซึ่งปัจจุบันก็พยายามทำให้มันเกิดขึ้นในหลายหลายที่ตอนนี้ก็จะมีประมาณ 2-3 ที่ที่ดำเนินไปแล้วเสร็จสิ้น (ประชาชนคนที่ 4, สัมภาษณ์เมื่อ วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2569)

สรุปได้ว่า ในช่วงที่มีฝนตกหนัก มีการจัดตั้งทีมเฝ้าระวังทั้งในระดับตำบลและหมู่บ้านเพื่อติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิด สามารถแจ้งเตือนและให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นได้อย่างทันท่วงที ควบคู่กับการประเมินและสำรวจพื้นที่เสี่ยง เช่น พื้นที่ลาดชัน พื้นที่เคยเกิดดินถล่ม และพื้นที่เสี่ยงน้ำป่าไหลหลาก โดยรวบรวมข้อมูลจากผู้นำชุมชนและประชาชนในพื้นที่เพื่อนำมาวางแผนป้องกันอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ ยังมีการส่งเสริมการปลูกป่าเพื่อเพิ่มความมั่นคงของดินและลดความเสี่ยงจากการเกิดดินถล่มในระยะยาว.

สรุปผลการวิจัย

โดยภาพรวม องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหรมีบทบาทสำคัญในการจัดการปัญหาดินถล่มอย่างครอบคลุมทั้งสามระยะของวงจรการจัดการภัยพิบัติ ได้แก่ การป้องกันและเตรียมความพร้อม การตอบสนองในภาวะฉุกเฉิน และการฟื้นฟูหลังเกิดภัย แม้จะมีข้อจำกัดด้านทรัพยากรและศักยภาพบุคลากร แต่การดำเนินงานสะท้อนถึงความพยายามในการบริหารจัดการภัยพิบัติในระดับพื้นที่อย่างจริงจัง ทั้งนี้ การพัฒนาศักยภาพองค์กร การเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน จะเป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับประสิทธิภาพการจัดการปัญหาดินถล่มให้มีความยั่งยืนต่อไป

อภิปรายผล

ผู้วิจัยขออภิปรายตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหรม อำเภอรอด จังหวัดยะลา ในการจัดการปัญหาดินถล่ม

ผลการศึกษาพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหรมีบทบาทสำคัญในการจัดการปัญหาดินถล่มอย่างสอดคล้องกับกรอบกฎหมายและนโยบายของรัฐ โดยเฉพาะพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 ที่กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในระดับพื้นที่ ในเชิงปฏิบัติ อบต. มีบทบาทครอบคลุมทั้งระยะก่อนเกิดภัย ขณะเกิดภัย และหลังเกิดภัย กล่าวคือ ก่อนเกิดภัยมีการสำรวจพื้นที่เสี่ยงจัดทำแผนป้องกันและเตรียมความพร้อม เฝ้าระวังและแจ้งเตือนประชาชน ขณะเกิดภัยทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางประสานงาน อพยพ และจัดตั้งศูนย์พักพิง รวมถึงรายงานสถานการณ์ไปยังระดับอำเภอและจังหวัดเพื่อขอรับการสนับสนุน หลังเกิดภัยดำเนินการสำรวจความเสียหาย ช่วยเหลือเยียวยา และฟื้นฟูโครงสร้างพื้นฐาน อย่างไรก็ตาม แม้จะมีศักยภาพในระดับพื้นที่และมีความใกล้ชิดกับประชาชน แต่ยังคงพบ

ข้อจำกัดด้านงบประมาณ ทรัพยากร และอำนาจการตัดสินใจบางประการ ทำให้ต้องพึ่งพาการสนับสนุนจากหน่วยงานระดับอำเภอและจังหวัด ดังนั้น บทบาทของ อบต.บ้านแหจึงมีความสำคัญในฐานะหน่วยปฏิบัติการด้านหน้า แต่การเพิ่มประสิทธิภาพอย่างยั่งยืนจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณและการพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ไททัศน์ มาลา, วิไลลักษณ์ เรือสม, วลัยพร ชินศรี 2561)

2. เพื่อเสนอแนวทางพัฒนาและการจัดการปัญหาดินถล่ม ตำบลบ้านแห อำเภอธารโศ จังหวัดยะลา

ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการจัดการภัยพิบัติดินถล่มของพื้นที่ที่มีความสอดคล้องกับแนวคิด “วงจรการจัดการภัยพิบัติ” ของ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ซึ่งอธิบายว่าการจัดการภัยต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องใน 3 ระยะ ได้แก่ ก่อนเกิดภัย ขณะเกิดภัย และหลังเกิดภัย โดยในพื้นที่ที่มีการประเมินความเสี่ยงและเฝ้าระวังก่อนเกิดเหตุ มีการตอบโต้และช่วยเหลืออย่างเร่งด่วนเมื่อเกิดเหตุ และมีการเยียวยาฟื้นฟูภายหลัง ซึ่งสะท้อนกระบวนการจัดการที่เป็นระบบและเชื่อมโยงกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดการกระจายอำนาจและการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management) ที่เน้นบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะหน่วยงานใกล้ชิดประชาชนสามารถตัดสินใจและบริหารจัดการตามบริบทพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งสอดคล้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) ที่เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการเฝ้าระวัง ให้ข้อมูล และร่วมป้องกันภัยในระดับพื้นที่ อย่างไรก็ตาม แม้การดำเนินงานจะเป็นไปตามกรอบแนวคิดทางทฤษฎี แต่ยังมีข้อจำกัดด้านงบประมาณและทรัพยากร ซึ่งสะท้อนความท้าทายในการนำทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติอย่างเต็มประสิทธิภาพ จึงควรเสริมสร้างศักยภาพและการสนับสนุนจากภาครัฐในระดับที่สูงขึ้น เพื่อให้การจัดการภัยพิบัติมีความยั่งยืนมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ(กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, 2550)

ข้อเสนอแนะ

1. ด้านการป้องกันและเตรียมความพร้อม ควรพัฒนาระบบฐานข้อมูลพื้นที่เสี่ยงดินถล่มให้มีความทันสมัยและเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าพื้นที่ที่มีความลาดชันสูงและดินขาดความมั่นคง
2. ด้านระบบเตือนภัยและการเฝ้าระวัง ควรพัฒนาระบบแจ้งเตือนภัยให้มีประสิทธิภาพและเข้าถึงประชาชนทุกกลุ่ม เนื่องจากพบว่าฝนตกหนักและฝนสะสมเป็นปัจจัยหลักของการเกิดดินถล่ม
3. ด้านการฟื้นฟูและเยียวยาควรมีระบบประเมินความเสียหายและการช่วยเหลือที่เป็นมาตรฐานและรวดเร็ว เพื่อให้ประชาชนสามารถกลับมาใช้ชีวิตได้ตามปกติเร็วขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรติดตามผลระยะยาวของมาตรการป้องกันและฟื้นฟู เพื่อประเมินประสิทธิภาพจริง
2. ควรศึกษาบทบาทของหน่วยงานอื่นและการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน
3. ควรศึกษาปัจจัยด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่อาจส่งผลกระทบต่อความถี่และความรุนแรงของดินถล่มในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- กรมทรัพยากรธรณี. (2562). การเฝ้าระวังและการจัดการภัยดินถล่มในประเทศไทย. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ไททัศน์ มาลา, วิไลลักษณ์ เรือสม, และวลัยพร ชินศรี. (2561). บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นวารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. 9(1).173-183
- Boonyarat, P. (2020). การเตรียมความพร้อมรับมือภัยพิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย วารสารการจัดการสาธารณะ
- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. (2550). แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ. กระทรวงมหาดไทย